

nec in prósperis cor tuum elevétur, neque in advérsis in áliquo dejiciátur; sed ómnia, et in ómnibus cautè et cum discretiónè ágere te vólumus, ut absque reprehensiónè ab ómnibus vivere comprobéris. Sancta Trínitas fraternitátem tuam sua protectionè incólumem custódiat, ut dum tali moderámine in Deo nostro onus, quod suscepísti, perégeris, in die ætérnæ retributiónis, eo dicénte, audíre mereáris: Euge serve bone et fidélis, quia super pauca fuísti fidélis, supra multa te constituam, intra in gáudium Dómini tui. Quod ipse tibi præstáre dignétur, qui cum Patre, et Spírítu sancto vivit et regnat Deus in sæcula sæculórum. Amen.

Quo tradito, ibunt omnes, quilibet ad locum suum ad se exuendum.

DE BARBA TONDENDA.

Quando primo Clericis barbæ tondentur, dici debet, Pontifice sedente cum mitra, Antiphona:

Sicut ros Hermon, qui descendit in montem Sion, sic descendat super te Dei benedictio.

Ps. 132. Ecce quam bonum. pag. 45.

Quo expleto, repetitur tota Antiphona. Sicut ros Hermon, etc.

Qua finita, Pontifex, deposita mitra, surgit, et stans versus ad illum dicit:

Orémus.

Deus, cujus providéntia omnis creatúra increméntis adúlta congaúdet, preces nostras super hunc fámulum tuum, juvenílis ætátis decóre lætántem, et primis auspíciis attóndéndum exaúdi, ut in ómnibus protectionis tuæ munítus auxilió, ævóque largióre provéctus, cœléstem bene ✠ dictionem accípiat, et præsentis vitæ præsidíis gaúdeat et futúrá. Per Dóminum nostrum Jesum, etc.

DE OFFICIO PSALMISTATUS.

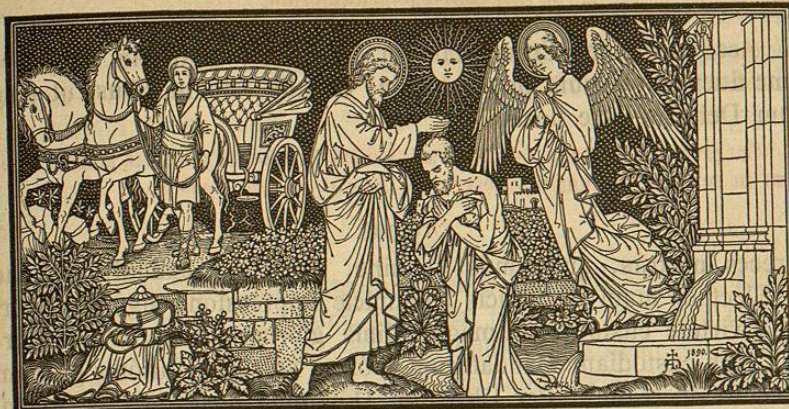
Psalmista, id est Cantor, potest sola jussione Presbyteri Officium suscipere cantandi, dicente sibi Presbytero:

Vide, ut quod ore cantas, corde credas, et quod corde credis, opéribus cómprobés.

Et si Episcopus Clericos ordinans hæc faciat, bene facit.

Si Officium Psalmistatus collatum olim fuerit degradando, post degradationem a prima Tonsura, si velit, Pontifex dicit:

Quia quod ore cantásti, corde non credidísti, nec ópere implevísti; ideo cantánda officium in Ecclésia Dei a te amovémus.

APPENDIX

AD PONTIFICALE ROMANUM.

PONTIFICALIS RITUS

PRO BAPTISMO PARVULORUM.

Pontifex infantem vel infantes sive pueros sacri Baptismatis unda immergere seu perfundere volens, solitis indumentis in secretario vel alibi ad ejus libitum, pluvialique violacei coloris, et mitra simplici paratus, et baculo Pastoralis accepto, Capellanis vel aliis Presbyteris et Clericis, superpelliceis indutis, qui ei assistant, ac ministrent, præcedentibus, ad Ecclesiæ portam, extra quam exspectant, qui infantes baptizandos detulerunt, procedit; ibique, deposito baculo, sedet cum mitra in faldistorio, ad ejusdem portæ limen, cum strato, et violacea veste præparato. Sicque sedens cum mitra, interrogat infantem positum super brachium dexterum illius, qui eum defert, illum nomine proprio, eidem imposito, appellando, et dicens: *(Si plures fuerint baptizandi, dicat singulariter singulis.)*

N. Quid petis ab Ecclésia Dei?

Patrinus respondet: **Fidem.**

Pontifex: **Fides**, quid tibi præstat?

Patrinus respondet: **Vitam ætérnam.**

(Etiam singulariter singulis.)

Pontifex: **Si** igitur vis ad vitam ingredi, serva mandata. Diliges Dóminum Deum tuum ex toto corde tuo, et ex tota ánima tua, et ex tota mente tua, et próximum tuum sicut te ipsum.

Deinde surgat cum mitra, et ter exsufflet leniter in faciem infantis, et dicat semel: *(Singulariter singulis.)*

Exi ab eo *(vel ab ea)*, immunde spírítus, et da locum Spírítui sancto Paráclito.

Postea sedeat cum mitra, et pollice faciat signum Crucis in fronte, et in pectore infantis, dicens:

Accipe signum Crucis tam in fronte ✠, quam in corde ✠, sume fidem cœlestium præceptorum: et talis esto moribus, ut templum Dei jam esse possis.

Surgat inde, deposita mitra, et stans dicat Orationem manibus junctis, quod etiam in reliquis Orationibus observet. *(In plurali pro omnibus.)*

Orémus.

Preces nostras, quæsumus Dómine, cleménter. exaúdi: et hunc Eléctum tuum **N.** Crucis Domínicæ impressióne signátum perpétua virtúte custódi: ut magnítudinis glóriæ tuæ rudiménta servans, per custódiám mandatórum tuórum ad regeneratiónis glóriam pervenire mereátur. Per Christum Dóminum nostrum. **R.** Amen.

(Singulariter singulis.) Deinde imponat manum super caput infantis, et adhuc sine mitra dicat: *(In plurali pro omnibus.)*

Orémus.

Omnípotens, sempitérne Deus, Pater Dómini nostri Jesu Christi, respícere dignáre super hunc fámulum tuum **N.**, quem ad rudiménta fidei vocáre dignátus es: omnem cæcitatém cordis ab eo expélle: disrúmpe omnes láqueos sátanæ, quibus fúerat colligátus: áperi ei, Dómine, jánuam pietátis tuæ, ut signo sapiéntiæ tuæ imbútus, ómnium cupiditátum foetóribus cáreat, et ad suávem odórem præceptorum tuórum lætus tibi in Ecclésia tua desérviat, et proficiat de die in diem. Per eúmdem Christum Dóminum nostrum. **R.** Amen.

Deinde benedicturus sal (quod semel benedictum, alias ad eúmdem usum deservire potest) accepta mitra, stans dicat: *(Sine mutatione pro omnibus.)*

BENEDICTIO SALIS.

Exorcízo te, creatúra salis, in nómine Dei Patris omnipoténtis ✠, et in caritaté Dómini nostri Jesu Christi ✠, et in virtúte Spíritus sancti ✠. Exorcízo te per Deum vivum ✠, per Deum verum ✠, per Deum sanctum ✠, per Deum ✠, qui te ad tulélam húmáni géneris procreávit, et pópulo veniénti ad credulitatém per servos suos consecrári præcepit, ut in nómine sanctæ Trinitátis efficiáris salutáre sacraméntum ad effugándum inimicum.

Hic deponat mitram, et adhuc stans prosequatur:

Proinde rogámus te, Dómine Deus noster, ut hanc creatúram salis sanctificádo sanctífices ✠, et benedicédo benedícas ✠, ut fiat ómnibus accipiéntibus perfécta medicína, pérmanens in viscéribus eórum, in nómine ejúsdem Dómini nostri Jesu Christi, qui ventúrus est judicáre vivos, et mórtuos, et sáculum per ignem.

R. Amen.

Deinde sedeat cum mitra, et accipiens modicúm salis benedicti, immittat in os infantis, dicens: *(Singulariter singulis.)*

N. Accipe sal sapiéntiæ: propitiatio sit tibi in vitam æternam. **R.** Amen.

Pontifex: Pax tecum.

R. Et cum spíritu tuo.

Surgat inde deposita mitra, et dicat: *(In plurali pro omnibus.)*

Orémus.

Deus patrum nostrórum, Deus univérsæ cónditor veritátis, te supplices exorámus, ut hunc fámulum tuum **N.** respícere dignéris propítius, et hoc primum pábulum salis gustántem, non diútius esuríre permittas, quo minus cibo expleátur cœlesti, quatenus sit semper spíritu fervens, spe gaudens, tuo semper nómini sérviens. Perduc eum, Dómine quæsumus, ad novæ regeneratiónis lavácrum, ut cum fidélibus tuis promissionum tuárum æterna præmia cónsequi mereátur. Per Christum Dóminum nostrum. **R.** Amen.

Accepta mitra, adhuc stans dicit Exorcismum.

Exorcízo te, immúnde spíritus, in nómine Patris ✠, et Filii ✠, et Spíritus ✠ sancti, ut éxeas, et recédas ab hoc fámulo Dei **N.**: Ipse enim tibi imperat, maledícite damnáte, qui pédibus super mare ambulávit, et Petro mergénti dexteram porréxit.

Ergo, maledícite diabóle, recognósce senténtiam tuam, et da honórem Deo vivo et vero, da honórem Jesu Christo Filio ejus, et Spíritui sancto, et recéde ab hoc fámulo Dei **N.**, quia istum sibi Deus et Dóminus noster Jesus Christus ad suam sanctam grátiam, et benedictiónem, fontémque Baptísmatis vocáre dignátus est.

Retenta mitra, adhuc stans, et pollice in fronte signans infantem, dicit: *(Singulariter singulis.)*

Et hoc signum sanctæ Cru ✠ cis, quod nos fronti ejus damus, tu maledícite diabóle, numquam aúdeas violáre. Per eúmdem Christum Dóminum nostrum. **R.** Amen.

(Singulis.) Mox, deposita mitra, et adhuc stans, impositaque manu super caput infantis, dicit: *(In plurali pro omnibus.)*

Orémus.

Ætérnam, ac justíssimam pietátém tuam déprecor, Dómine sancte, Pater omnipotens, ætérne Deus, auctor lúminis et veritátis, super hunc fámulum tuum **N.**, ut dignéris illum illumináre lúmine intelligéntiæ tuæ: munda eum, et sanctífica: da ei sciéntiam veram, ut dignus grátia Baptísmi tui effectus, téneat firmam spem, consílium rectum, doctrínam sanctam. Per Christum Dóminum nostrum.

R. Amen.

Accipit mitram et imposita extrema parte stolæ super infantem, introducit eum in Ecclesiam, præcedentibus omnibus, qui cum eo venerant, dicens: *(In plurali pro omnibus.)*

N. Ingrédere in templum Dei, ut hábeas partem cum Christo in vitam ætérnam. Amen.

Cum fuerint Ecclesiam ingressi, Pontifex deponit mitram, et procedens ad Fontem, usque ad cancellos exclusive, cum Susceptoribus, dicit clara voce simul cum illis:

Credo in Deum, Patrem omnipoténtem, creatórem cœli et terræ. Et in Jesum Christum, Fílium ejus únicum, Dóminum nostrum: qui concéptus est de Spíritu sancto, natus ex María Vírgine: passus sub Póntio Piláto, crucifixus, mórtuus, et sepúltus: descendit ad ínferos, tértia die resurrexit a mórtuis, ascendit ad cœlos, sedet ad dexteram Dei Patris omnipoténtis: inde ventúrus est judicáre vivos, et mórtuos. Credo in Spíritum sanctum; sanctam Ecclésiám Cathólicam; Sanctórum communióem; remissionem peccatórum; carnis resurrectionem; vitam ætérnam. Amen.

Pater noster, qui es in cœlis, sanctificétur nomen tuum: advéniat regnum tuum: fiat volúntas tua, sicut in cœlo, et in terra. Panem nostrum quotidiánum da nobis hódie; et dimítte nobis débita nostra, sicut et nos dimittimus debitoribus nostris: et ne nos indúcas in tentatióem: sed líbera nos a malo. Amen.

Deinde accipit mitram, et priusquam accedat ad Baptisterium, terga verrens ad ipsum, extra cancellos, dicat versus infantem:

Exorcismus.

Exorcízo te, omnis spíritus immúnde, in nómine Dei Patris omnipoténtis ✠, et in nómine Jesu Christi Fílii ejus, Dómini et Júdicis nostri ✠, et in virtúte Spíritus sancti ✠, ut discédas ab hoc plásmate Dei **N.**, quod Dóminus noster ad templum sanctum suum vocáre dignátus est, ut fiat templum Dei vivi, et Spíritus sanctus hábitet in eo. Per eúdem Christum Dóminum nostrum, qui ventúrus est judicáre vivos et mórtuos, et sáculum per ignem.

R. Amen.

Mox cum mitra, et adhuc stans, digito accipiat de saliva oris sui, et tangat aures, et nares infantis: tangendo vero aurem dexteram, et sinistram, dicat: *(Singulariter singulis.)*

Ephpheta, quod est, adaperire.

Deinde tangat nares, dicens:

In odórem suavitátis. Tu autem effugáre díabole, appropinquábit enim júdicium Dei.

Postea sedens ibidem cum mitra, interrogat baptizandum nominatim, dicens:

N. Abrenúntias sátanæ?

Patrinus respondet: Abrenúntio.

Pontifex: **Et ómnibus opéribus ejus?**

Respondet Patrinus: Abrenúntio.

Pontifex: **Et ómnibus pompis ejus?**

Respondet Patrinus: Abrenúntio.

Deinde Pontifex, adhuc sedens cum mitra, intingit pollicem in oleo Catechumenorum, et infantem ungit in pectore, et inter scapulas in modum crucis, dicens semel:

Ego te línio ✠ oleo salutis in Christo Jesu Dómino nostro, ut hábeas vitam ætérnam. R. Amen.

Deinde pollicem, et inuncta loca abstergit bombacio, vel re simili. Mox depositis mitra simplici, pluviali et stola violaceis, accipit stolam, et pluviale albi coloris, et mitram auriphrygiatam, et tunc ingreditur capellam baptisterii, ubi, sedens ante ostium Fontis, interrogat expresso nomine baptizandum, Patrino respondente:

N. Credis in Deum Patrem omnipoténtem, Creatórem cœli et terræ?

Patrinus respondet: Credo.

Pontifex: **Credis in Jesum Christum, Fílium ejus únicum, Dóminum nostrum, natum et passum?**

Respondet Patrinus: Credo.

Pontifex: **Credis et in Spíritum sanctum, sanctam Ecclésiám Cathólicam, Sanctórum communióem, remissionem peccatórum, carnis resurrectionem, et vitam ætérnam?**

Respondet Patrinus: Credo.

Subinde expresso nomine baptizandi, Pontifex adhuc sedens cum mitra, dicit:

N. Vis baptizári?

Patrinus respondet: Volo.

Si baptizet per immersionem, Pontifex, mitram retinens, surgit, et accipit infantem, et advertens ne lædatur, caute caput ejus immergit in aquam, et trina mersione baptizans, semel tantum dicit:

N. Ego te baptizo in nómine Patris ✠, et Fílii ✠, et Spíritus ✠ sancti.

Mox Patrinus, vel Matrina, vel uterque simul, infantem de sacro Fonte levant, suscipientes illum de manu Pontificis.

Si vero Pontifex per infusionem baptizet, Patrino, vel Matrina, vel utroque (si ambo admittantur) infantem tenente, Pontifex, adhuc sedens cum mitra, vasculum, vel urceolum accipit cum aqua baptismali, et aliquo Capellano lancem supponente ad recipiendam aquam, ter de ea fundit super caput infantis in modum crucis, et simul verba proferens, semel tantum distincte, et attente, dicit:

N. Ego te baptizo in nómine Patris ✠, fundat primo, et Fílii ✠, fundat secundo, et Spíritus ✠ sancti, fundat tertio.

Si vero dubitatur, an infans fuerit baptizatus, utatur hac forma:

N. Si non es baptizátus, ego te baptizo in nómine Patris ✠, et Fílii ✠, et Spíritus ✠ sancti.

(Singulis.) Deinde Pontifex sedens, et retinens mitram, intingit pollicem in sacro Chrismate, et ungit infantem in summitate capitis in modum crucis, dicens:

Deus omnipotens, Pater Dómini nostri Jesu Christi, qui te regenerávit ex aqua et Spíritu sancto, quique dedit tibi remissionem ómnium peccatórum, *(Hic inungit)* ipse te líniat Chrismate

salútis ✠ in eódem Christo Jesu Dómino nostro in vitam ætérnam. **R.** Amen.

Pontifex: Pax tibi.

R. Et cum spírítu tuo.

Tum bombacio, aut re simili, abstergit pollicem suum, et locum inunctum. Deinde etiam sedens cum mitra, imponit capiti infantis linteolum candidum loco vestis albæ, dicens:

Accipe vestem cándidam, quam immaculátam pérferas ante tribúnal Dómini nostri Jesu Christi, ut hábeas vitam ætérnam.

R. Amen.

Postea pariter sedendo cum mitra, dat infanti, vel Patrino, candelam accensam, dicens:

Accipe lámpadem ardéntem, et irreprehénsibilis custódi Baptismum tuum; serva Dei mandáta, ut cum Dóminus vénerit ad núptias, possis occurrere ei una cum ómnibus Sanctis in aula cœlésti, hábeásque vitam ætérnam, et vivas in sœcula sœculórum. **R.** Amen.

Postremo dicit etiam sedendo cum mitra:

N. Vade in pace, et Dóminus sit tecum. **R.** Amen.

Ac demum, sedens adhuc cum mitra, moneat susceptores de spiritali cognatione, quam contraxerunt cum baptizato, baptizatique patre et matre; et de obligatione, quam habent, ubi opus fuerit, opportune docendi baptizatum tamquam filium spiritualem, fidei rudimenta: unde ad hujusmodi munus, qui ea ignorant, non admittantur.

Si vero fuerint plures baptizandi, masculi, seu feminæ, in catechismo masculi statuatur ad dexteram, feminæ vero ad sinistram; omnia pariter dicantur ut supra, in proprio genere, et in numero plurali. Quod si fuerint masculi et feminæ simul baptizandi, omnia dicantur in numero plurali, sed in genere masculino, etiamsi sint plures feminæ, quam masculi.

Quædam vero non in numero plurali pro omnibus, sed in numero singulari pro singulis dici oportet; in genere tamen masculino pro masculis et in genere femineo pro feminis, ut notatur in Rituali Romano in Rubrica post Baptismum parvulorum; sed nos pro majori commoditate adnotavimus in propriis locis in Rubricis parenthesi notatis; ita ut, quando dicitur in tali Rubrica: *Singulariter singulis*, intellige quod illa verba, vel actiones usque ad aliam Rubricam dici, vel fieri debent singulariter singulis, et primum masculis, deinde feminis, mutato solum genere, ut dictum est supra. Quando vero in simili Rubrica dicitur: *In plurali pro omnibus*, intellige, quod illa verba usque ad aliam Rubricam, dici debent semel, sed pro omnibus in plurali, mutato solum genere, si omnes sint feminæ.

Pontifex demum, completo baptisate, sedens adhuc cum mitra, lavat manus more solito; et inde eodem comitatu, eodemque modo, quo baptizaturus accessit, eo, unde venerat, revertitur.

PONTIFICALIS RITUS PRO ADULTORUM BAPTISMO.

Pontifex, adultos sacri Baptismatis unda mergere seu perfundere volens, prius diligenter inquiret, An adulti baptizandi in christiana fide, ac sanctis moribus sint instructi et an scientes, et volentes ad Baptismum accedant.

Ne quis, jam baptizatus, imperitia, vel errore, aut ad quæstum, vel ob aliam causam, fraude dolove, iterum baptizari velit.

In Sabbato Sancto Paschatis vel Pentecostes, hujusmodi Baptismum solemniter ministrari curet; nisi catechumeni, rite instructi, Baptismum suum in longum tempus differri ægre ferant.

Cum igitur hujusmodi Baptismus ministrandus erit, disponantur suis locis sequentia:

In Secretario: Altare cum cruce, et candelabris cum cereis: baculus pastoralis a latere Epistolæ.

Super altare autem mitra simplex, pectorale, pluviale, et stola coloris violacei, crux pectoralis, cingulus albi coloris, alba, amictus, et si Pontifex erit regularis, superpelliceum: omnia velo serico violaceo cooperta.

Item faldistorium cum veste, et pulvinis violaceis super tapete, ante idem altare.

Insuper sedes Pontificalis cum pulvino violaceo, et tapete, si Pontifex erit in propria ecclesia.

In abaco ejusdem Secretarii. Bacile, et buccale cum aqua. Mappæ pro gremio, et manibus. Candelabra duo cum cereis. Clava Cardinalitia, si Pontifex erit S. R. E. Cardinalis; liber hic, et bugia.

In presbyterio, et choro: Altare cum pallio violaceo, cruce et candelabris cum cereis. Faldistorium cum veste, et pulvinis violaceis super tapete. Sedes Pontificalis tecta violaceis, si Pontifex, ut supra, erit in propria Ecclesia.

Ad valvas ecclesiæ, et ad ostium cancellorum Baptisterii. Faldistorium coopertum veste violacea, super strato.

In Baptisterio. Fons late patens pro immersione Catechumeni. Faldistorium cum veste alba et tria scabella circa illud super tapete, intra cancellos ante ostium Fontis.

In abaco ejusdem Baptisterii. Pelvicula cum sale. Vascula duo cum bombacio madido sanctis oleis, alterum Chrismatis, alterum Catechumenorum. Bombacium siccum pro abstersione locorum inunctorum. Paramenta albi coloris, videlicet, mitra auriphrygiata, pluviale, et stola, cooperta velo serico albo. Chrismalia, seu candidi linteoli, et vestes candidæ pro numero Neophytorum. Item et cerei eisdem tradendi. Vasa cum mica panis ad lavandas manus. Mappæ ad eas tergendas, et pro gremio.

Pontifex igitur, paratis omnibus de mane, in secretario lavat prius manus, deinde super rochetum, sive superpelliceum, si sit regularis, accipit amictum, albam, cingulum, crucem pectoralem, stolam, ac pluviale violacei coloris, pectorale et mitram.

Postmodum, cum toto Clero suæ Ecclesiæ, ordine processionali accedit ante altare majus, vel ejusdem Secretarii, ubi genuflexus super faldistorio, deposita mitra, genuflectentibus pariter omnibus, pias mente ad Deum preces effundat, ut tantum Sacramentum digne valeat ministrare.

Deinde ad implorandum divinum auxilium, surgens, se signat, et dicit: